

LR Vyriausybės kanceliarijai

2018-08-27 Nr. 2018-08-27/01

LR Vyriausybės kancleriui A. Stončaičiui

Socialinės apsaugos ir darbo ministrui L. Kukuraičiui

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Vaiko teisių apsaugos kontrolierei E Žiobienei

DĖL TARPŽINYBINĖS VAIKO GEROVĖS TARYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS SUDARYMO IR JOS NUOSTATŲ PATVIRTINIMO (TAP-18-603) (18-5347(2))

NVO vaikams konfederacija (toliau – Konfederacija) nuo 2005 metų dirba vaiko gerovės srityje ir vienija 65 nevyriausybines organizacijas, iš kurių 4 skėtines organizacijas (su 140 filialų ar padalinių), dirbančias vaiko gerovės srityje ir vaikų naudai Lietuvoje. Konfederacija gina vaiko, o kartu ir šeimos teises, jeigu toks poreikis iškyla, rengia ir teikia Jungtinėms Tautoms komentarus Vyriausybės ataskaitai dėl vaiko teisių konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje.

Konfederacija išnagrinėjo 2018 m. rugpjūčio 28 d. Tarpinstituciniam pasitarimui (toliau – TAPS) 5 klausimu Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Ministerija) teikiamą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Tarpžinybinės vaiko gerovės tarybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau – Nuostatų projektas), patikslintą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Politikos įgyvendinimo grupės pastabas ir teikia savo pastabas bei pasiūlymus:

1. Nuostatų projekto 5.1 punkte nurodyta, kad Tarpžinybinė vaiko gerovės taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Taryba) **koordinuoja** ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir (ar) savivaldybių institucijų ir (ar) įstaigų **tarpžinybinę veiklą**. Ši nuostata prieštarauja Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – Įstatymas), įsigaliojusio 2018 m. liepos 1 d., 51 straipsnio 1 dalies nuostatomis, nustatančioms Tarybos veiklos tikslą – **gerinti** valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų veiklos **koordinavimą**, jų bendradarbiavimą su nevyriausybiniomis organizacijomis ir vaiko teisių apsaugos srities teisės aktų įgyvendinimą. Todėl pati Taryba negali koordinuoti tarpžinybinės veiklos, bet gali savo veikla gerinti jos koordinavimą. Siūlome tikslinti 5 punktą ir suderinti su Įstatymo 51 straipsnio 1 dalies nuostatomis bei papildyti Nuostatų projektą Tarybos tikslu, kad būtų aiški Tarybos paskirtis.

2. Nuostatų projekto 5.3 punkte nurodyta, kad Taryba organizuoja renginius (diskusijas, konferencijas, mokymus ir kt.). Kadangi Taryba nėra juridinis asmuo, tai ji neturi finansinių galimybių ir žmogiškųjų išteklių tokią veiklą vykdyti. Tarybos veiklos forma yra posėdžiai, taip nustatyta Nutarimo 18 punkte. Todėl Taryba gali inicijuoti, rekomenduoti valstybės, savivaldybių institucijoms organizuoti renginius. Siūlome tikslinti 5.3 punktą nustatant renginių (diskusijų, konferencijų, mokymų ir kt.) inicijavimą.

3. Nuostatų projekto 9 punkte nustatyta atstovų į Tarybą delegavimo tvarka, kuri pažeidžia pariteto principą, nes deleguojamų valstybės ir savivaldybių institucijų atstovų skaičius viršija nevyriausybinių organizacijų atstovų skaičių (10:7). Tik pačiame Nutarimo projekte nurodytas Tarybos narių skaičius. Siūlome Nuostatų projekte nurodyti Tarybos narių skaičių.

4. Nuostatų projekto 9.3 punkte nustatyta, kaip deleguojami atstovai iš nevyriausybinių organizacijų. Toks reglamentavimas yra visiškas tyčiojimas iš NVO sektoriaus, kai nevyriausybinių organizacijos stumiamos į tarpusavio konfliktą pirmiausia „susitarti tarpusavyje dėl atstovavimo“, o jeigu ne, kaip ruletėje – socialinės apsaugos ir darbo ministras pasirinks atstovus „atsitiktinės atrankos būdu“. Kategoriškai prieštaraujame prieš garsiau šaukiančių populistų ar lojalių organizacijų „atsitiktinę atranką“. Siūlome nevyriausybiniams organizacijoms kelti reikalavimus kompetencijai, bendradarbiavimui su valstybės (savivaldybių) institucijomis, indėliui ir patirčiai rengiant teisės aktus, ginant vaiko teises, dalyvaujant valstybės politikos formavime. Svarbu, kad Tarybos veikloje dalyvautų kompetenciją turinčių nevyriausybinių organizacijų atstovai. Todėl siūlome tikslinti 9 punktą ir užtikrinti valstybės (savivaldybių) institucijų ir nevyriausybinio sektoriaus atstovavimo paritetą bei nustatyti reikalavimus nevyriausybiniams organizacijoms, siekiančioms deleguoti atstovus į Tarybą.

5. Pagal Įstatymo 51 straipsnio 2 dalį Taryba sudaroma iš ministerijų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų paskirtų atstovų ir nevyriausybinių organizacijų deleguotų atstovų. Matome didžiulę spragą pačiame Įstatyme, kadangi į Tarybą nedeleguojami akademinės bendruomenės atstovai, o jų atstovų dalyvavimas sustiprintų Tarybos veiklą ir padėtų užtikrinti paritetą tarp valstybės (savivaldybių) ir nevyriausybinių organizacijų atstovų, Tarybai priimant sprendimus.

Lyginant buvusios neveiksnios Tarpžinybinės vaiko gerovės tarybos nuostatus su naujai rengiamu Tarpžinybinės vaiko gerovės tarybos nuostatų projektu nematome didelio skirtumo, gal tik daugiau biurokratinių procedūrų, o turėjo būti proveržis užtikrinant vaiko teises. Rengiant naują Įstatymą valstybės institucijų (Seimo, Vyriausybės, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) atstovai kalbėjo apie Tarybos veiklos ir įtakos sustiprinimą, tačiau realiai gaunasi ta pati Taryba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Galime tik apgailestauti dėl geros idėjos subiurokratinimo.

NVO vaikams konfederacijos direktorė

Elena Urbonienė